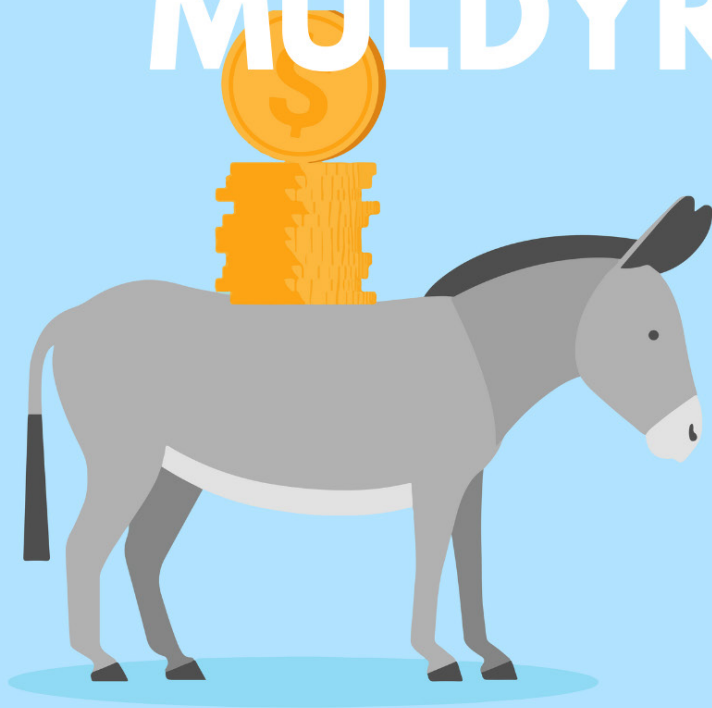

KENDER DU ET MULDYR?

POLITI

Vejledning til personer, der
arbejder med unge i særlig
risiko for at blive involveret i
kriminalitet

Dette hæfte er udarbejdet af Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK), som er en del af National Enhed for Særlig Kriminalitet.

SSP Samrådet har været indbudt til dialog gennem processen med udarbejdelsen af vejledningen. Vi har drøftet målgrupper, metoder og kommunikation med unge og forældre. Dialogen har haft fokus på, at materialet skal kunne støtte de professionelle, der til dagligt arbejder med børn og unge, i at hjælpe og vejlede dem i de ofte komplicerede sammenhænge, muldysaktiviteter kan foregå i.

Tekst & layout: Nationalt Center for It-Kriminalitet (NCIK),
National Enhed for Særlig Kriminalitet

Grafik: ComplyAdvantage,
www.complyadvantage.com

Indhold

DEL 1

Introduktion	2
Hvad er et muldyr	5
Hvor kommer pengene fra	7
Hvad siger loven	8
Hvem opdager det og hvad er konsekvensen	9
Kan man selv gå til politiet	13
Hvad hvis man bliver sigtet	15
Formildende omstændigheder	17

Eksempler på muldyr	18
---------------------	----

DEL 2

1:1 samtalen	25
Gruppesamtalen	30

Introduktion

Dette hæfte er til dig, der arbejder med unge, som måske har været muldvar, eller er i risiko for at blive det. At være muldvar betyder, at man hjælper med at flytte udbytte fra en kriminell handling og dermed slører sporet til bagmanden.

Hæftet handler særligt om unge muldvar, der bliver involveret i it-relateret økonomisk kriminalitet ved at lade kriminelle føre penge gennem deres konti. En del unge forstår ikke konsekvenserne af at være muldvar, og de unge muldvar ved ikke nødvendigvis, at de har medvirket til kriminalitet og hvidvask.

I hæftet kan du læse om, hvordan muldvar indgår i kriminalitetskæden, og hvilke konsekvenser det kan have for det unge muldvar.

Formålet med hæftet er at give dig den nødvendige viden til at tale med unge om, hvordan de kan komme ud af det igen, og hvorfor de bør undgå at involvere sig. I hæftet finder du derfor også en vejledning til at forberede en eventuel samtale med unge, der har været muldvar eller indgår i en social gruppe, hvor andre medlemmer har været muldvar.

DEL 1

fakta om muldyr

Hvad er et muldyr

I dette materiale anvendes betegnelsen 'muldyr' om personer, der med eller uden deres vidende, benyttes af en gerningsperson til at flytte stjålne varer eller penge, som er tilegnet på ulovlig vis. Betegnelsen blev oprindeligt brugt i forbindelse med smugling af bl.a. narkotika, mens den i dag også bruges om personer, der udnyttes til at sløre sporet af udbytte fra økonomisk kriminalitet.

Muldyr gør det muligt at flytte penge fra økonomisk kriminalitet uden at efterlade digitale spor, der peger tilbage på den kriminelle bagmand. De er derfor et nødvendigt led i hvidvask. Muldyret deltager fx ved at få overført et beløb direkte fra forurettedes konto og derefter videreføre det til en anden muldyrkonto, eller ved at hæve og overdrage beløbet til bagmanden i kontanter. Muldyret kan også deltage ved fx at udlåne sin identitet eller kontokort til en kriminel transaktion.

Muldyr er ikke et juridisk begreb, og derfor kan der være forskellige opfattelser af, hvad betegnelsen dækker over.

Muldyr er normalt ikke at betragte som forurettede eller ofre, da de sjældent selv lider økonomisk tab i forbindelse med deres medvirken. Mange muldyr får betaling for at fungere som mellemled, men der er også muldyr, som forestår transaktionerne uden betaling.

Betegnelsen bruges, uanset om muldyret er bevidst eller ubevidst om, at han/hun medvirker til kriminalitet, og uanset om man har medvirket frivilligt, eller har følt sig presset til det.

Undgå at blive et muldyr

POLITI

Hvor kommer pengene fra

Når unge muldyr medvirker til hvidvask, kommer pengene ofte fra identitetsmisbrug eller netbanksindbrud. Hvis den kriminelle bagmand har fået adgang til en persons kontooplysninger og NemID, kan han overføre indestående i netbank til et eller flere muldyr, som derefter hæver pengene til ham. Der kan i Danmark hæves op til 15.000 kr. i pengeautomater, og der kan derfor være brug for mange muldyr til at tømme en konto. Det kan også være, at bagmanden ændrer den forurettedes Nemkonto, så sociale ydelser eller for meget indbetalt skat overføres til muldyrets konto, eller han optager lån i forurettedes navn som så bliver udbetalt til muldyrene.

Uden muldyr er det særdeles vanskeligt at gennemføre flere former for it-relateret økonomisk kriminalitet uden at efterlade inkriminerende spor.

En effektiv indsats mod muldyr vil derfor virke bredt forebyggende, da det vil vanskeliggøre kriminelles muligheder for at sikre udbyttet uden selv at blive identificeret. Hvis der ikke er tilgængelige muldyr, vil det altså være langt mindre attraktivt at begå it-relateret økonomisk kriminalitet.

Hvad siger loven

Straffen for at overføre penge, der direkte eller indirekte kommer fra en strafbar handling for at skjule den ulovlige oprindelse, er bøde eller fængsel indtil et år og seks måneder. I særligt grove tilfælde kan straffen stige til fængsel i otte år. Udgangspunktet er en fængselsstraf, da der ses med stor alvor på denne type forbrydelse. I mindre grove sager, hvor der kun er enkelte overførsler, og hvor overtræderen er meget ung, kan der blive tale om en bøde.

Politiet skal kunne bevise, at muldyret har stillet sin konto til rådighed for en kriminel bagmand. Det skal dog ikke bevises, at muldyret med sikkerhed vidste, at der var tale om penge fra en strafbar lovovertrædelse, eller hvilken strafbar handling, pengene kommer fra. Faktisk skal politiet heller ikke dokumentere, at pengene kommer fra en strafbar handling. Det skal blot sandsynliggøres.

For at blive dømt for hæleri eller medvirken til hvidvask er det tilstrækkeligt, at politiet kan bevise, at muldyret har haft en formodning om, at udbyttet kunne være relateret til kriminalitet, og dermed har udvist en inkriminerende risikovillighed i forhold til transaktionen. Det betyder, at den unges egen forklaring og handlinger bliver afgørende for sagen.

Har muldyret fx gennemført flere transaktioner, eller fået betaling for sin hjælp, kan det pege i retning af, at den unge har haft en formodning om, at der er foregået noget ulovligt, og dermed har udvist den ansvarspådragende risikovillighed.

Hvem opdager det og hvad er konsekvensen

Både politi og banker er opmærksomme på muldyr og er interesserede i at standse dem.

Bankerne har pligt til at reagere på unormale transaktioner. Ved transaktioner, der afviger fra kundens typiske transaktionsvaner, eller ved transaktioner med særlige karakteristika, kontakter de den pågældende kunde for at høre, hvad det drejer sig om. Hvis de mistænker, at kunden har været muldyr, er de forpligtede til at lave en hvidvaskberetning til politiet.

Bankerne er ikke interesserede i at have muldyr som kunder, og en konsekvens kan være, at de lukker muldyrets konto. Det gælder også andre virksomheder, hvis platform udnyttes til transaktionen. Det kan være spilsites eller fx Mobilepay, hvor muldyret ikke længere kan have en konto eller brugerprofil.

Politiet overvåger, samler og sammenkæder sager om it-relateret økonomisk kriminalitet på tværs af Danmark. Finder politiet først en bagmand eller et enkelt muldyr, er de godt på vej til at finde flere. Det kan tage måneder at bygge en sag op, og derfor kan der gå lang tid fra den ulovlige transaktion til kontakt fra politiet.

Bliver man dømt for hæleri eller hvidvask, får man en plet på straffeattesten, som vil have betydning for fremtidige muligheder. Det vil fx være svært at få et arbejde, hvor man skal beskæftige sig med økonomi eller håndtering af penge, eller hvor man skal indgå i et tillidshverv. Det kan fx være som SOSU-assistent og politi. Personer uden dansk statsborgerskab risikerer også udvisning i grove tilfælde.

Det er normalt en formildende omstændighed i en straffesag, at man selv har kontaktet politiet og har medvirket til sagens opklaring.

Lunar Bank fortæller

”Forurettedes bank kontakter os, når de bliver opmærksom på, at deres kunde er blevet udsat for økonomisk kriminalitet, og de kan se, at pengene er videreført til en konto i Lunar.

Vi går derefter med det samme ind og suspenderer vores kunde, samt spærrer kundens kort og konto. Det betyder, at kunden ikke længere har mulighed for at anvende Mobilepay eller handle på internettet. Kunden har heller ikke adgang til sin konto, og kan derfor ikke videreføre pengene.

Inden vi suspenderer en konto, kan vi risikere, at pengene er flyttet. Er pengene hævet i en automat, sikres der altid videoovervågning fra hæveautomaten, som kan bevise, hvem der hævede de stjålne penge. Hvis pengene i stedet er overført til en anden bank, kontakter vi denne modtagerbank.

Alle bankerne er gode til at samarbejde, og derfor kan pengene oftest spores i flere led, således at alle, der frivilligt eller uvidende deltager i kriminaliteten, kan identificeres.

Vi kontakter naturligvis vores kunde, som modtager pengene, og beder personen om at fortælle, hvorfor de har modtaget pengene, og hvad årsagen er til, at de fx er hævet. I denne dialog er det meget vigtigt, at man er ærlig. Vi kan se rigtig mange digitale spor, så hvis personen lyver, opdager vi det.

Hvis kunden oplyser, at han/hun selv er blevet truet eller narret til at hæve/overføre, vil vi altid bede personen om selv at gå til politiet og fortælle sin historie.”

Kan man selv gå til politiet

Hvis man har været muldyr, kan det i nogle tilfælde give mening selv at gå til politiet. Det kan fx være en overvejelse, hvis muldyret ikke har været bevidst om, at han eller hun medvirkede til kriminalitet, bekymrer sig om at blive opdaget, eller har følt sig presset til at gennemføre transaktionen.

Hvis muldyret vælger at gå til politiet, vil oplysningerne blive registreret, så muldyrets henvendelse og oplysninger dokumenteres. Man har altid ret til at gennemlæse sin egen forklaring, inden den gemmes i politiets systemer.

Politiet vil typisk stille spørgsmål vedrørende følgende:

- Hvordan muldyret og gerningspersonen kom i kontakt med hinanden
- Hvordan gerningspersonen fik adgang til muldyrets konto
- Hvor mødet og transaktionen fandt sted (fysisk eller digitalt)
- Signalement af gerningspersonen (fysisk eller digital profil)
- Dokumentation for relevante transaktioner

Da det er ulovligt at hjælpe andre med at begå kriminalitet, er der alt efter muldyrets forklaring risiko for, at muldyret bliver sigtet for medvirken til hvidvask eller hæleri. Muldyret skal dog sjældent bekymre sig om at blive varetægtsfængslet, og slet ikke, hvis sagen drejer sig om et mindre beløb, og muldyret selv har lagt kortene på bordet.

Anonyme vidneforklaringer bruges kun meget sjældent i Danmark, men det kan måske berolige de unge muldyr at vide, at vi sjældent ser vidnerepressalier i Danmark, og at dem, som truer vidner, straffes strengt.

Nogle muldyr vil være tilbageholdende med at gå til politiet, fordi de er bange for bagmændene. De har måske fået betaling for at medvirke til kriminaliteten som muldyr, og deri ligger der typisk en forpligtelse og en forventning om loyalitet.

Når muldyret har haft kontakt med politiet, vil eventuelle bagmænd som regel undgå at bruge muldyret igen, og dermed vil henvendelsen til politiet sætte en stopper for udnyttelsen. Udnyttelse af muldyr ses ellers typisk at tage til, og efter de unge er fyldt 18 år, stiger risikoen for at blive involveret i grovere misbrug. De kan også anvendes som stråmænd i kriminelle selskaber, og deres identitet kan misbruges til optagelse af lån og leasing af køretøjer, eller andre aftaler som det efterfølgende er svært at komme ud af.

At gå til politiet kan derfor være en mulighed for at standse presset fra bagmændene. Det er i den forbindelse vigtigt, at muldyret forstår, at han eller hun ikke per automatik undgår at blive sigtet ved at angive bagmanden og fungere som vidne. Det vil dog typisk være en formildende omstændighed.

Hvad hvis man bliver sigtet

Hvis politiet vurderer, at den unge skal sigtes, vil det enten ske ved muldyrets henvendelse eller ved en opfølgende samtale. Ofte vil muldyret blive indkaldt til en samtale, hvor der er mulighed for at tage en bisidder med. Når politiet sigter unge under 18 år, underrettes de sociale myndigheder. De sociale myndigheder skal deltage ved afhøringer hos politiet, og de vil også indkalde den unge og familien til en vurdering af behovet for støtte.

Muldyret bliver sigtet, når politiet har konkret mistanke om, at han eller hun har begået noget ulovligt. Politiet må ikke opfordre den unge til at afgive en forklaring, som kan inkriminere den unge, uden vedkommende er klar over de mulige konsekvenser. En sigtelse giver den unge rettigheder som beskytter mod dette.

En sigtelse indebærer, at man bliver gjort opmærksom på de rettigheder man har, herunder:

- At man ikke har pligt til at udtale sig – ud over oplysninger om navn, adresse og fødselsdato
- At man har krav på at blive hørt om sagen
- At man har ret til en advokat

Derefter skal anklagemyndigheden vurdere, om sigtelsen giver anledning til at rejse tiltale, om der kan gives et tiltalefrafald, eller om påtale i sagen skal opgives. Hvis der ikke sker tiltalefrafald eller påtaleopgivelse, skal den unge for retten, eller der skal udstedes et bødeforlæg. Hvis der sker tiltalefrafald, kan der både være tale om et fuldstændigt tiltalefrafald, eller om tiltalefrafald med betingelser, fx samfundsnyttigt arbejde eller betaling af erstatning til den forurettede.

Formildende omstændigheder

Når en straf skal fastsættes, er der en række formildende omstændigheder, som kan være gode at kende, så de unge får en fornemmelse af, hvordan de er stillet.

Det konkrete udfald afhænger dog altid af den enkelte sag og kan ikke afgøres på forhånd.

Formildende omstændigheder jf. straffelovens § 82 kan være, at muldyret:

1. Går til politiet af egen drift og aflægger tilståelse
2. Udpeger bagmanden, eller på anden vis bidrager til opklaring af sagen
3. Har handlet under tvang, eller er blevet påvirket af andre
4. Er ung af alder og har en ren straffeattest
5. Ikke fik betaling eller andet for at medvirke
6. Tilbyder at give erstatning til den forurettede
7. Går til bekendelse, når politiet henvender sig og medvirker til opklaring

eksempler på muldyr

WILLIAM 15 ÅR

Rekruttering

William opsøges på skolen af en fremmed, der spørger om han nemt og hurtigt vil tjene penge ved at hæve kontanter i det nærliggende center.

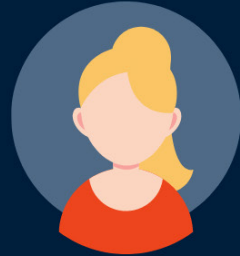
Baggrund

William er vant til at dele koder til streamingtjenester og lægge ud for venner via Mobilepay. Han har også en gang lånt sit hævekort ud til en ven.

Motivation

William bliver fristet af muligheden for nemt og hurtigt at komme til penge. Han ser ikke det problematiske i handlingen, men forstår at det ikke er noget han skal fortælle sine forældre.

EMMA 16 ÅR

Rekruttering

Emma er del af en vennegruppe, hvor flere har begået småkriminalitet uden konsekvenser. Emma følger med i de andres historier, og en dag får hun selv mulighed for at tage imod en overførsel og købe gavekort for pengene gennem en af vennerne. Det er nemt, og hun gør det flere gange.

Baggrund

Emma har det svært både derhjemme og i skolen, og vennegruppen udgør et vigtigt tilhørsforhold, hvor hun møder anerkendelse for den hun er.

Motivation

Emma stadfæster sin plads i gruppen ved at deltage. Hun overvejer ikke konsekvenserne.

ADAM 14 ÅR

Rekruttering

Adam er på vej i biografen og bliver standset af to ældre fyre fra kvarteret, der vil have ham til at hæve penge for sig.

Baggrund

Adam skater meget, og ser jævnligt de to fyre nær rampen. Han holder sig på afstand, og har ikke lyst til at være i kontakt med dem. Han har dog endnu mindre lyst til at trodse dem.

Motivation

Adam er bange for konsekvenserne ved at sige nej. Måske vil han ikke kunne komme på skaterbanen mere? Måske vil han få tæsk? Derfor fortæller han det heller ikke til nogen.

ELIAS 15 ÅR

Rekruttering

Elias bliver ringet op af en ven, der er i centeret men har glemt penge. Han spørger om Elias er i nærheden og kan låne ham pengene. I centeret er vennen sammen med to ældre fyre, der skal have pengene. Elias får overført og hæver 10.000 kr. i stedet for 200 kr. som først aftalt.

Baggrund

Elias kommer fra et solidt hjem med forventninger til at han passer sine ting og er en god kammerat.

Motivation

Elias har en naturlig lyst til at hjælpe andre – især når det er nemt. Han ved, at det er forkert, da han møder de to ældre fyre, men tør ikke sige nej. Han fortæller ikke noget derhjemme, da han ikke vil skuffe sine forældre og sætte sin ven i en dårlig situation.

NOAH 17 ÅR

Rekruttering

Noah har en mindre hashgæld og bliver passet op af et par hårde typer, der siger at han kan nedbringe gælden ved at sælge et par telefoner. Noah opretter annoncer, og tager mod penge, men køberne får aldrig tilsendt telefonerne.

Baggrund

Noah er uden fast indtægt, og har et par gange taget mod hash uden at kunne betale på stedet. Han har derfor en mindre gæld til en forhandler. Han kan ikke spørge sine forældre om hjælp, da de ikke vil betale for hans hashforbrug.

Motivation

Noah vil gerne ud af sin gæld og er bange for konsekvenserne ved at sige nej. Han vurderer at risikoen for straffemæssige konsekvenser er mindre end konsekvensen ved ikke at deltage.

DEL 2

samtaler med muldyr

Vælg dine ord med omhu:

Brug gerne termen muldyr og undgå at omtale muldyr som kriminelle eller ofre, når du taler med unge, som (måske) har været muldyr.

1:1 samtalen

Her kan du læse, hvad du med fordel kan være opmærksom på, hvis du skal tale med en ung, der har været muldyr.

Der kan overvejende være to grunde til sådan en samtale:

- 1) Det kan ske, at den unge selv opsøger dig, og mere eller mindre direkte fortæller, at han eller hun har bistået med en transaktion.
- 2) Det kan også ske, at du får andenhåndsviden om aktiviteterne, eller selv erfarer eller fornemmer en øget risikoadfærd hos den unge, og vurderer, at der er brug for en samtale.

Hvis muldyret selv henvender sig, er det sandsynligvis, fordi I allerede har en tillidsfuld relation. Overvej, hvad du kan tilbyde i situationen, og fortæl, at du gerne vil hjælpe, og hvad næste skridt er. Det kan fx være at finde tid og sted, hvor I kan tale uforstyrret. Lav en klar aftale om, hvornår du vender tilbage, og vær åben omkring, hvad du ved og ikke ved, og at du måske bliver nødt til at involvere andre.

Hvis du eller dine kolleger tager initiativ til samtalen, er der bedre mulighed for forberedelse. Til gengæld kan det kræve en ekstra indsats at skabe et tillidsfuldt rum.

Vi har nedenfor samlet en række forslag til, hvad I med fordel kan være opmærksomme på, når I taler med en ung, der har været muldyr, eller hvor I har mistanke om det – uanset hvem, der har indledt kontakten. Forslagene er udarbejdet i samarbejde med fagpersoner, som gennem deres arbejde har erfaring med samtaler med unge muldyr.

Inden samtalen

Første skridt er at beslutte, om der skal holdes en samtale, og hvem der skal deltage. Denne beslutning skal de fleste steder ske i dialog mellem medarbejder og ledelse, og I kan bruge nedenstående spørgsmål til at drøfte rammerne for samtalen:

Formål

Ved I med sikkerhed, at den unge har været muldyr?

Ønsker den unge hjælp fra en voksen, eller er det jer, der opsøger ham/hende?

Kan samtalen medføre konsekvenser for den unge, fx bortvisning fra skole eller aktiviteter?

Hvad skal der komme ud af samtalen? Hvad er vigtigt at komme omkring?

Deltagere

Er den unge i en alder og i en situation, hvor forældrene skal inddrages?

Er der andre, der skal underrettes, eller skal den unge have mulighed for en bisidder?

Hvordan skabes bedst et trygt og tillidsvækkende rum for samtalen?

Hvilken rolle har deltagerne?

Forberedelse

Læs hæftet igennem

Forbered jer grundigt på de spørgsmål, I kan forvente, den unge vil stille. Find information i dette hæfte om konsekvenserne ved at være muldyr, hvad der sker hvis man tager kontakt til politiet, og hvad der er af formildende omstændigheder.

Kend den unge

Tal evt. med de nærmeste medarbejdere om den unges situation, baggrund, hvem den unge er, og hvad bekymringen handler om. Måske er der forhold, der er væsentlige at kende.

Samtalens rammer

Tænk over de fysiske rammer for samtalen. Hvor skal I være, og hvordan skal I sidde? Sørg for at have god tid både før og efter samtalen, så du har ro til at udvise nærhed og være tilstede fra det øjeblik, du møder den unge. Overvej, hvordan I bedst skaber en tryk situation.

Igangværende efterforskning

Har I kendskab til, at der er en efterforskning i gang, kan I stadig afholde samtalen. I kan dog ikke tale om jeres kendskab til efterforskningen, eller jeres kontakt med politiet.

Afbrydelse af samtalen

Læg jer fast på en strategi for samtalen, og overvej, hvad I vil gøre, hvis samtalen tager en u hensigtsmæssig eller uventet drejning. Det kan måske blive nødvendigt at afslutte samtalen og genoptage den på et andet tidspunkt.

Under samtalen

Indledning

Indled samtalen med at fortælle, hvad det handler om, og hvad I kan tilbyde af hjælp, støtte og viden. Vær ærlige om, hvad I har hørt og observeret, så den unge ved, hvad I taler ud fra, og fortæl hvilken rolle I har, og hvor langt jeres fortrolighed rækker.

Samtalen

Herefter kan I fortsætte samtalen med at stille åbne spørgsmål om, hvad der skete, og hvordan den unge oplever og forstår situationen.

Brug gerne dialogen til at få den unge til at reflektere over sin rolle i kriminalitetskæden for at forstå, hvad han eller hun har medvirket til, og hvilke konsekvenser, det kan have for andre.

Fokuser derefter på, hvad der skal ske efter samtalen. Pauser og stilhed giver den unge mulighed for at reflektere, og det kan derfor være en vigtig del af samtalen. Lad gerne den unge tale først, selvom pausen bliver lang. Det vil i de fleste tilfælde give jer indblik i, hvad der bekymrer ham/hende mest og give en fornemmelse af, hvordan han/hun forstår situationen.

Lyt til den unges bekymringer, og brug din viden fra dette hæfte til at tale om muligheder og konsekvenser. Måske har den unge egne eksempler på, hvordan han/hun er kommet ud af lignende svære situationer og dilemmaer? Tal om, hvad der virkede den gang.

Tal om, hvad der skal ske efter samtalen. Har I pligt til at orientere nogen? Er I med til at bestemme en sanktion/konsekvens for den unge? Vil det give mening for den unge at henvende sig til politiet? Ønsker den unge jeres støtte til at kontakte politi, eller at tale med involverede venner?

Afslutning

Samtalens afslutning er naturligvis afhængig af, hvad den unge fortæller, og hvad I kommer frem til. Hvis det er jer, der er ansvarlige for næste skridt i forhold til fx at fastlægge sanktion eller orientere andre, bør I afslutte samtalen med at fortælle, hvad I vil gøre, og hvornår den unge kan forvente at høre mere.

Hvis den unge selv står over for en beslutning, kan I med fordel aftale en vis betænkningstid, og at I tager en samtale igen, hvis ikke I hører fra ham eller hende forinden. Det kan også være en god idé, hvis udfaldet er, at der ikke skal gøres noget.

Opsummér, hvad I har talt om og fortæl, hvordan og i hvilket omfang, I står til rådighed for den unge.

Mød den unge med empati og vis forståelse for, at det er en svær situation.

Gruppesamtalen

Her kan du læse om, hvad du skal være opmærksom på, hvis du skal tale med to eller flere unge, som er del af en gruppe, der generelt har en risikovillig adfærd eller en uhensigtsmæssig gruppedynamik, og hvor nogle (måske) har været muldyr.

Der kan være flere relevante emner i en gruppesamtale, og det kan vise sig, at gruppen har større behov for at drøfte andet end muldyr. Nedenstående forslag til, hvordan en gruppesamtale om muldyr kan gennemføres, tager udgangspunkt i en samtale, der alene handler om muldyr. I virkeligheden må man dog forvente, at det også kan blive relevant at drøfte andre emner, og at samtalen kan tage en anden retning end forventet.

Vi har nedenfor samlet en række forslag til, hvad I med fordel kan være opmærksomme på, når I taler med en gruppe unge, som er i risiko for at blive muldyr, eller allerede har været det. Forslagene er udarbejdet i samarbejde med personer, som gennem deres arbejde har erfaring med samtaler med unge muldyr.

Samtaler med forældre

I stedet for en gruppesamtale, kan man vælge at invitere forældrene til møde. Nogle gange kan det have bedre effekt at give forældrene indsigt og gøre dem opmærksomme på, hvad de skal holde øje med.

Inden samtalen

Første skridt er at beslutte, om der skal holdes en samtale, og hvem der skal deltage. Denne beslutning skal de fleste steder ske i dialog med ledelsen, og I kan bruge nedenstående spørgsmål til at drøfte rammerne for samtalen:

Formål

- Hvad vil I have ud af at afholde samtalen?
- Hvorfor er det relevant at tale med netop denne gruppe unge?
- Hvordan ved I, om samtalen har været en succes?

Gruppen

- Ved I med sikkerhed, at nogle af dem har været muldyr?
- Hvordan kender de hinanden?
- Laver gruppens medlemmer anden kriminalitet?
- Er de unge i en alder og i en situation, hvor forældrene skal inddrages?

Forberedelse

Kend gruppen

Det er en god idé, at I overvejer og deler viden om dynamikkerne internt mellem de unge i gruppen. Det er også vigtigt, at I har en fornemmelse af, hvor godt de unge kender hinanden, og om nogle ved, at andre har været muldvar, eller har begået andre kriminelle handlinger. Vær forberedt på at fortælle, hvorfor I gerne vil tale med dem, så de ikke oplever at blive stigmatiseret på baggrund af fordomme.

Muldvar i gruppen

Hvis I på forhånd ved, at en eller flere af gruppens medlemmer har været muldvar, kan I med fordel tage en snak med dem for at høre, om de andre kender til det, og om de har nogen bekymringer i forhold til mødet. Fortæl, at I ikke vil omtale det på mødet, og at det er deres beslutning, om de har lyst til at dele deres erfaringer.

Igangværende efterforskning

Har I kendskab til, at der er en efterforskning i gang, kan I stadig afholde samtalen. I kan dog ikke tale om jeres kendskab til efterforskningen, eller jeres kontakt med politiet.

Samtalens rammer

Overvej, hvordan I skaber en god ramme for samtalen, og hvordan I kan give de unge lyst til at deltage, hvis det er frivilligt. Det kan være med til at skabe et afslappet og uformelt rum og tydeliggøre, at der ikke er tale om undervisning.

Læs hæftet igennem

Forbered jer grundigt på de spørgsmål, I kan forvente, de unge vil stille. Find information i dette hæfte om kriminalitetskæden og konsekvenserne ved at være muldyr.

Hvis samtalen tager en uønsket drejning

Vær skarp på, hvad grænserne er for samtalen, så I hurtigt kan lede den tilbage, hvis den tager en uønsket drejning. Overvej i den forbindelse, hvilke retninger den kan tage, så I har flere og forskellige strategier til at komme tilbage til emnet og kæde de unges spørgsmål eller fortællinger sammen med de emner, som I ønsker at have fokus på i samtalen.

Under samtalen

Indledning

Sørg for tidligt i samtalen at fortælle, hvilken rolle I har, og hvor langt jeres fortrolighed rækker. Overvej også, om der er behov for at lave en aftale med de unge om, at det, der bliver sagt i lokalet, ikke må drøftes med andre, når samtalen er slut.

Samtalen

Skab en åben dialog, hvor det er de unge, der giver eksemplerne og selv reflekterer. Få de unge til selv at formulere, hvad der vil være det rigtige at gøre, og bidrag med konkret viden og spørgsmål til refleksion.

Brug gerne samtalen til at få de unge til at drøfte muldyrets rolle i kriminalitetskæden, hvordan man undgår at blive muldyr, eller hvordan man kommer ud af det. Tal med dem om konsekvenserne – både i forhold til politi, bank og relationer.

Husk, at I ikke nødvendigvis ved, om en af de unge i gruppen har været muldyr. Det kan gøre ham/hende utilpas ved samtalen og gøre det svært at deltage. Vær derfor varsom med at tale om, hvad der rigtigt og forkert, når I formulerer jer. Acceptér, at nogle måske deltager mindre end andre.

Inddrag gerne eksempler fra andre kriminalitetsområder, der er nemmere at forstå. Sammenlign fx med brandstiftelse, hvor man kan sigtes som medskyldig, hvis man blot har set på, og ikke gjort forsøg på at slukke branden eller tilkalde hjælp.

Afslutning

Opsummer, hvad I har talt om, og hvilke pointer, de unge er kommet frem til. Fortæl evt. hvordan de kan henvende sig til jer eller andre, hvis der senere opstår spørgsmål.

Fokuser på muldyrets rolle og fortæl om kriminalitetskæden uden at gå i detaljer. De unge skal helst ikke gå derfra med inspiration til nye kriminelle handlinger.

Straffeloven § 290

For hæleri straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en strafbar lovovertrædelse, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en strafbar lovovertrædelse, medmindre forholdet er omfattet af § 290 a.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 6 år, når hæleriet er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

Stk. 3. Straf efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

Straffeloven § 290 a

For hvidvask straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der konverterer eller overfører penge, som direkte eller indirekte er udbytte af en strafbar lovovertrædelse, for at skjule eller tilsløre den ulovlige oprindelse.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 8 år, når hvidvasken er af særligt grov beskaffenhed navnlig på grund af forbrydelsens erhvervsmæssige eller professionelle karakter eller som følge af den opnåede eller tilsigtede vinding, eller når et større antal forbrydelser er begået.

NCIK | NATIONALT CENTER FOR IT-KRIMINALITET

POLITI

